

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ
Қ. ЖУБАНОВ АТЫНДАҒЫ АҚТӨБЕ Өңірлік Университеті

«Бекітемін»
Ізашық комиссияның төрағасы
Қарабасова Д.Ш.
2023 ж.

В028 «Хореография» білім бағдарламасының тобы бойынша
шығармашылық емтихан
БАҒДАРЛАМАСЫ

Ақтөбе қаласы, 2023 жыл

В028 «Хореография» білім бағдарламасының тобы бойынша шығармашылық емтихан бағдарламасы «Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламасына білім алушыларды қабылдау ережесіне» сәйкес құрастырылған.

Құрастырушы:

1. Кафедра меңгерушісі, «Музыка және хореография»,
Магистр Алиева А.К.
2. «Музыка және хореография» кафедрасының оқытушысы,
магистр Қалдыбаева А. С.
3. «Музыка және хореография» кафедрасының оқытушысы
Шобдарова А. Т.

Музыка және хореография кафедрасының отырысында қарастырылып бекітілді
Хаттама № 7 «12» 03 2023 ж.

Кафедра меңгерушісі Алиева А.К.

Бағдарлама Кәсіби-шығармашылық факультетінің әдістемелік кеңесінде талқыланды
Хаттама № 7, «29» 03 2023 ж.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА

Үлгі қағидаларына сәйкес оқуға қабылдау білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдары жоғары білім (білім және ғылым министрінің Республикасының 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 2018 жылғы 31 қаңтардағы № 342 бұйрығы) шығармашылық емтихандардың нәтижелері.

Шығармашылық емтиханның мақсаты талапкер таңдаған мамандыққа шығармашылық даралығы мен қабілеттерін анықтау, музыка деңгейін тексеру.

Білім беру бағдарламасы бойынша шығармашылық емтихандардың бағдарламасы «Музыкалық білім» мектеп курсы (дайындығы бар адамдар үшін) негізделген.

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАН ӨТКІЗУ ТӘРТІБІ

1.1 Шығармашылық дайындықты талап ететін мамандықтарға түсуші тұлғалар университеттің қабылдау комиссиясы өткізетін шығармашылық емтихандарды тапсырады.
1.2 Шығармашылық емтихан тапсыру үшін түсушілердің өтініштерін қабылдау 20 маусымнан 07 шілдеге дейін мына мекен-жай бойынша жүзеге асырылады: Ә. Молдағұлова көшесі 34.

1.3 Шығармашылық емтихан күнтізбелік жылдың 08-13 шілде аралығында өткізіледі.

1.4 Жалпы орта, техникалық және кәсіптік немесе орта білімнен кейінгі білімі туралы құжаттары бар, шығармашылық дайындықты талап ететін жоғары білімнің білім беру бағдарламалары тобына түсетін тұлғалар екі шығармашылық емтихан тапсырады.

1.5 Жоғары білім берудің қысқартылған мерзімін қарастыратын, кадрларды даярлаудың ұқсас бағыттары бойынша шығармашылық дайындықты талап ететін жоғары білім берудің бағдарламалары тобына түсетін тұлғалар бір шығармашылық емтихан тапсырады.

1.6 Жалпы орта немесе техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім туралы құжаттары бар оқуға түсушілер үшін шығармашылық емтихандар 45 балдық жүйе бойынша бағаланады.

1.7 Шығармашылық дайындықты талап ететін жоғары білімнің білім беру бағдарламалары бойынша оқуға түсушілер шығармашылық емтихандарды тапсыру үшін университеттің қабылдау комиссиясына келесі құжаттарды тапсырады.

1) жалпы орта немесе техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім туралы құжат (түпнұсқа);

2) өлшемі 3 ^ 4 сантиметр 2 фотосурет;

3) жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі;

4) ҰБТ сертификаты (бар болса)

1.8 Шығармашылық емтихандар бейне және (немесе) аудио жазбамен жабықталған аудиторияларда өткізіледі.

1.9 Аудиторияға кірушілерге шығармашылық емтихандарды өткізуге рұқсат беру рұқсаттама мен жеке басын куәландыратын құжатты көрсеткен кезде жүзеге асырылады.

1.10 Шығармашылық емтихан басталғанға дейін оқуға түсушілерге емтихан материалдары беріледі және титулдық парақтарды рәсімдеуге қойылатын тәртіп түсіндіріледі, сондай-ақ емтихандардың басталу және аяқталу уақыты, нәтижелерді жариялау уақыты мен орны және апелляцияға өтініш беру рәсімі көрсетіледі.

1.11 Шығармашылық емтиханды өткізу қорытындысы бағалар ведомосімен, комиссия хаттамасымен еркін түрде рәсімделеді және нәтижелерді жариялау үшін қабылдау комиссиясының жауапты хатшысына (оның орынбасарына) беріледі. Комиссия хаттамасына комиссияның төрағасы және қатысып отырған барлық мүшелері қол қояды.

1.12 Шығармашылық емтиханның нәтижелерін қабылдау комиссиясы емтихан өтетін күні жариялайды.

В028– «ХОРЕОГРАФИЯ» БІЛІМ БАҒДАРЛАМАЛАРЫНЫҢ ТОБЫ БОЙЫНША ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАНДАРДЫҢ ТАЛАПТАРЫ

Аталған білім беру бойынша екі шығармашылық емтихан өткізіледі:

1. Орындаушылық деңгейі;
2. Жалпы хореографиялық қабілетінің деңгейі.

Кеңес беру (консультация) күні талапкер классикалық, халықтық-сахналық және қазақ биі бойынша, сондай-ақ шығармашылық емтиханда көрсетілетін би фрагментін орындау бойынша қажетті тапсырмаларды алады.

Талапкер келесі талаптарға сай болуы тиіс: табиғи анатомиялық сипаттамалар: музыкалық есту, ырғақты сезіну, таза физикалық аппарат, пропорционалды дене бітімі, сямбатты аяқ бітімі, жалпақ табанның, бүкірліктің, омыртқаның қисаюының болмауы, дұрыс қалыптың (осанка) болуы, сахналық кадам, арканың икемділігі, жақсы бұрылу plié (отырып-тұру), жоғары секіру.

Абитуриент станок жанындағы және зал ортасындағы экзерсис қимылдарын және allegro-ны білуі, орындау техникасы мен әдістемесін меңгеруі, қимылдарға музыкалық талдау жүргізе білуі (классикалық би, халықтық-сахналық би, қазақ биі) тиіс.

Бірінші шығармашылық емтихан «Орындау шеберлігі»

Емтиханның мақсаты: талапкерлердің мүмкіндіктері мен орындаушылық деңгейін анықтау.

Орындаушылық өнер (талапкердің шығармашылық және орындаушылық мүмкіндіктерін тексеру: хореографиялық өнердің кез келген жанрында қойылған, өзі дайындаған би нөмірін (эпод) орындау).

Берілген шығармашылық емтиханда әрбір талапкер өзінің эподін немесе би композициясын өз тобының талапкерлерін пайдалана отырып қояды, сондай-ақ композицияның негізінде халықтық-сахналық материалды, эстрадалық, модерн, классикалық биді пайдалана алатын базалық би материалы болуы қажет. Дәл осы қасиеттердің, білімнің, дағдылардың болуы оқу процесі барысында кәсіби шикдік сабақтарда сұранысқа ие болады.

Оқушының импровизация және бейнелі ойлау қабілеті мен музыкалық қабілетін тексеру: шығармашылық тапсырманы орындау.

Талапкердің шығармашылық және ұйымдастырушылық қабілеттерін тексеру, зияткерлік және жалпы мәдени даму деңгейін анықтау.

Шығармашылық сынақ талапкердің музыкалық-ырғақтық, үйлестіру қабілеттері мен физикалық (табиғи) сипаттамаларын анықтауға бағытталған. Оқуға түсушінің икемділігі, ырғақты сезінуі, музыка тыңдау қабілеті, аяғын созу және т.б. дағдылары тексеріледі.

Талапкер оқытушының станокта және залдың ортасында көрсеткен би комбинациялары мен жаттығуларын қайталайды, сондай-ақ фонограмма немесе сүйемелдеумен орындалатын би үзіндісін дайындап, көрсетуі керек. Бұл кезеңде қойылымның эмоционалды мазмұнын ырғақты қимыл-қозғалыс арқылы жеткізу мүмкіндігі тексеріледі.

Екінші шығармашылық емтихан

Коллоквиум. Балетмейстер өнері бойынша тәжірибелік жұмыс.

Коллоквиумды өткізу барысында жүзеге асырылатын балетмейстердің өнері бойынша тәжірибелік жұмыс талапкердің қабілеттілігін, хореографияға деген қызығушылығын, хореографиялық өнер тарихындағы маңызды оқиғаларды білуді анықтайды.

Музыкалық дағдыларын, импровизация және бейнелі ойлау қабілеттерін тексеру: шығармашылық тапсырманы орындау. Шетелдік және отандық хореография өнерінің мәселелері туралы хабарлар болуы, би әдебиеті мен хореография тарихын білу.

АРНАЙЫ ЖӘНЕ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ІС-ӘРЕКЕТКЕ ҚОЙЫЛАТЫН НЕГІЗГІ ТАЛАПТАР

- би композициясының нақты орындалуы;
- балетмейстер өнері бойынша практикалық жұмысты меңгеру;
- би нөмірін орындау барысындағы эмоционалды мәнрлілік;
- орындалатын шығармаларды интерпретациялау нақтылығы;
- айқын музыкалық-ырғақтық қозғалыстар;
- музыкалық сипаттама (данные);
- импровизация және бейнелі ойлау қабілеті;
- музыкалық есту, ырғақты сезіну, музыкалық есте сақтау қабілетінің болуы;
- би әдебиетін және хореография тарихын білу.

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЖҰМЫСТАРДЫҢ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ

Жалпы білім туралы құжаттары бар талапкерлер үшін шығармашылық емтихандар орта (жалпы орта) немесе техникалық және кәсіптік, 45-балдық жүйе бойынша бағаланады.

Бірінші шығармашылық емтихан «Орындау шеберлігі»

43-45 балл орындаушылық шеберлік, әртістік, сенімділік, музыкалық, шығармаларды мәнрлеп орындау.

35-42 балл-шығарма мәтінін жатқа білу, нюанстар, штрихтар, динамикалық реңктер, жұмысты қарқынды орындау, барлығы.

21-34 балл – шығарма мәтінін нашар білу және немқұрайлы орындау.

20 және одан төмен балл-шығарма мәтінін білмеу және музыкалық қабілетінің болмауы.

Екінші шығармашылық емтихан

«Коллоквиум. Балетмейстер өнері бойынша тәжірибелік жұмыс»

43-45 балл - талапкер ырғақты бейне дыбыстарын ұқыпты интонациялайды; алғашқы орындалған дыбыстарды мінсіз есте сақтайды және музыкалық дыбыстарды орындайды.

35-42 балл орындаушылық кезінде кішкене дәлсіздіктерге жол беріледі, ырғақты бейнені қайталағаннан кейін музыкалық фрагменттерді көбейтудің жекелеген дәлсіздіктеріне жол беріледі; шағын интонациялық дәлсіздіктерге жол беріледі.

21-34 егер орындаушылық кезінде елеулі дәлсіздіктер орын алса, ырғақты кескін бірнеше рет қайталауды, музыкалық фрагментті, есте сақтау және бірнеше рет ойнатуды қажет етсе, онда келесі шара қажет: "шамамен" дәл интонация, дұрыс емес орындалатын дыбыстар саны кателіктермен анықталады.

20 және одан төмен балл-талапкер тапсырманы орындай алмайды, нашар есте сақтайды, ырғақтық-бейнелі интонацияның болмауы, бірнеше рет орындағаннан кейін де дыбыстар санын анықтай алмайды.

Үкәс мамандықтарға түсушілер үшін шығармашылық емтихан қысқартылған білім беру бағдарламалары бойынша білім беру бағдарламалары жеделдетілген оқу мерзімімен 20 балдық жүйе бойынша бағаланады.

Коллоквиум сұрақтары

1. Би дегеніміз не?
2. Классикалық бидегі аяқ позициясы
3. Классикалық бидегі кол позициясы
4. Орыс халық би элементтері
5. Қазақ халық би элементтері
6. Өзбек халық би элементтері
7. Ұйғыр халық би элементтері
8. Кавказ халық би элементтері
9. Орыс биіндегі хоровод кимылдары
10. Хоровод биіндегі сурет
11. Орыс биіндегі ерлердің лексикасы
12. Қазақ биіндегі ерлердің лексикасы
13. Кавказ биіндегі ерлердің лексикасы
14. Қазақ биіндегі қолдың лексикасының негізгі қозғалысы
15. Орыс биіндегі қолдың лексикасының негізгі қозғалысы
16. «Ковырялочканын» дұрыс орындалуы
17. «Приподания» дұрыс орындалуы
18. «Вереочка» дұрыс орындалуы
19. Ерлер биінде отыру кимылдарының дұрыс орындалуы
20. «Буын» биінің сипаттамасы
21. Киіз басу биінің қысқаша сипаттамасы
22. «Қара жорға» биінің қолдың лексикасының негізгі қозғалысы
23. Украин биіндегі қысқаша сипаттамасы
24. Айналу (вращения)
25. Айналу (крутка)
26. Орыс биіндегі фракциялар (дробь)
27. Қазақ биіндегі қол пластикасы
28. Қазақ биіндегі прогиб
29. Тізеге отырып айналу
30. Вальс қадамы
31. Украин биінің лексикасы
32. Кавказ биінің мінезі
33. Лирикалық қазақ биі
34. «Балбырауын» биінің сипаты
35. Қазақстанның белгілі би топтары
36. Ресейдің даңқты би топтары
37. Халықтық би
38. Классикалық би
39. Қазіргі заман биі
40. Эстрада биі
41. Балдық би
42. Тарихи және күнделікті би
43. Қазақ биіндегі қол пластикасының алуан түрлілігі
44. Бидегі синхронизм
45. Қазақ биіне тән костюмдер
46. Орыс биіне тән костюмдер
47. Азиялық билерге тән костюм
48. Кавказ биінің өзіндік костюмдері
49. Ерлер биінде трюк жасау
50. Жұптық би элементтері

51. Бидің жеке орындалуының айырмашылығы
52. Би шығармалары
53. Сахнадағы негізгі қозғалыс
54. Бидің суреті, дұрыс қайта тұру
55. Бидегі күрделі сурет
56. «Қамажай»- қазақ халық биі
57. Би композициясы
58. Сюжеттік би
59. Патриоттық би
60. Балалар биі
61. Жұптық би (дуэт)
62. Бидегі синхронизм
63. Ертегілер биі
64. Қазіргі заман хореографиясының лексикасы
65. Бидің ырғағы және қарқыны
66. Бидегі музыкалық сүйемелдеу
67. Халық биі
68. Этнографиялық би
69. Денені классикалық корпуска орнату
70. Орыс биіндегі поклон
71. Орыс биіндегі бұрылу
72. Орыс биіндегі перкуссия
73. Қазақ биінде корпусның жұмысы
74. Балалар ұзымындағы репертуар
75. Хореографиялық нөмірдегі ертегі кейіпкерлері
76. Мінез-құлық биі
77. Халықтық-сахналық би
78. Сурет бойынша би түрі
79. Даярлықты қолдану арқылы би
80. Сахналық жұмыс жасау
81. Украин биіндегі қол лексикасының негізгі қозғалыстары
82. Айналу (вращения)
83. Айналу (крутка)
84. Орыс биіндегі фракциялар (дробь)
85. Қазақ биіндегі қол пластикасы
86. Қазақ биіндегі бүгілу (прогиб)
87. Тізеге айналу
88. Вальс қадамы
89. Украин биінің лексикасы
90. Кавказ биінің мәнері
91. Лирикалық Қазақ биі
92. Классикалық биде корпус қою
93. Орыс биіндегі иілу (поклон)
94. Орыс биіндегі айналым (верчение)
95. Орыс биінде қағыс (выстукивание)
96. Қазақ биіндегі корпус жұмысы
97. Халықтық-сахналық этюд
98. Қазақ әйелдер биінің этюді
99. Қазақ ерлер биінің этюді
100. Вальс би лексикасы
- 101.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Костровицкая В.С., Писарев А.А Школа классического танца Л: Искусство. 1968
2. Базарова В. П. Классический танец. Л.: Искусство, 1975.
3. Ваганова А.Я. Основы классического танца - Л. Искусство. 1980.
4. Костровицкая В.С., Писарев А. Школа классического танца. Л.-М.. Искусство, 1968
5. Тарасов Н. Классический танец. Школа мужского исполнительства. М.: Искусство/971.
6. Головкина С.Н. Уроки классического танца в старших классах. М.. 1980
7. Мессерер А. М. Уроки классического танца. Искусство 1967
8. Зацепина К.С., Климов А.А., Рихтер К.Б. и др. Народно-сценический танец Искусство, 1976
9. Ткаченко Т. Народный танец. Искусство, 1975.
10. Зацепина К.С., Климов А.А., Рихтер К.Б. и др. Народно-сценический танец. Учебное пособие. Искусство, 1976.
11. Устинова Т. Русские танцы. М., 1995 Методика исполнения движений казахского танца и танцевального этода (методический анализ - раскладка).
12. Исполнение танца (отрывка). Направления: классический, народный, историко-бытовой, современный и др. танец (на выбор). 2000
13. Нарская Т. Б. Учебно-методическое пособие: "Классический танец". 2015
14. Жаки Грин Хаас. Анатомия танца.2016
15. Жолдасбайулы С. Древняя средневековая история казахов. Учебное пособие 2016.
16. Мельникова Е.П Учебно-методическое пособие: «Классический танец. История. Теория. Методика», 2017